

บันทึก

เรื่อง สิทธิรับค่าเช่าบ้านของข้าราชการที่โอนไปรับราชการ
ที่อีกหน่วยงานหนึ่งโดยผลของการสอบแข่งขัน

กรมอาชีวศึกษาได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๙๐๒/๒๕๑๙ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๖
หาหรือปัญหาข้อกฎหมายมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า เนื่องจากกรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับเรื่องร้องขอรับเงินค่าเช่าบ้านกรณีนายคงฤทธิ์ รัตนพลแสนย์ และนาย
ไตรภพ เทียบพิมพ์ ข้าราชการครู วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น สังกัดกรม
อาชีวศึกษา ซึ่งเดิมนายคงฤทธิ์ รัตนพลแสนย์ รับราชการอยู่ที่โรงเรียนพยุภคภูมิพิทยาคาร
จังหวัดมหาสารคาม สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา และนายไตรภพ เทียบพิมพ์ รับ
ราชการอยู่ที่โรงเรียนชื่นชมพิทยาคาร ตั้งอยู่ที่จังหวัดมหาสารคาม สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรม
สามัญศึกษา ต่อมากรมอาชีวศึกษาได้มีประกาศ อ.ก.ค.กรมอาชีวศึกษา ฉบับลงวันที่ ๑๐ มีนาคม
๒๕๒๕ เรื่อง ขึ้นบัญชีและการยกเลิกบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ในการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้ง
บุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๑ ประจำปี
๒๕๒๕ ฉบับที่ ๑ รับสมัครสอบบรรจุแข่งขันบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูสังกัดกรม
อาชีวศึกษา ซึ่งนายคงฤทธิ์ รัตนพลแสนย์ และนายไตรภพ เทียบพิมพ์ ได้สมัครเข้าสอบบรรจุ
แข่งขันรับราชการตามประกาศ อ.ก.ค.กรมอาชีวศึกษาดังกล่าว และเป็นผู้สอบแข่งขันได้ กรม
อาชีวศึกษาจึงได้มีคำสั่ง ที่ ๑๑๔๑/๒๕๒๕ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๒๕ รับโอนและแต่งตั้งนายคง
ฤทธิ์ รัตนพลแสนย์ ให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ๑ รับเงินเดือนในระดับ ๓ อาชีวศึกษา และรับโอน
และแต่งตั้งนายไตรภพ เทียบพิมพ์ ให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ๑ รับเงินเดือนในระดับ ๓ วิทยาลัย
อาชีวศึกษาขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น สถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา ตั้งแต่วันที่ ๒๗
พฤษภาคม ๒๕๒๕ เป็นต้นมา

เนื่องจากตามประกาศ อ.ก.ค.กรมอาชีวศึกษา ฉบับลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๒๕
ได้กำหนดเงื่อนไขการรับสมัครไว้ในเรื่องการบรรจุแต่งตั้งไว้ตามข้อ ๑๐.๓ ว่า “การรับโอนและ
การย้ายข้าราชการโดยผลการสอบแข่งขัน จะไม่จ่ายค่าพาหนะ ค่าเช่าที่พัก ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเช่า
บ้านให้แก่ประการใดทั้งสิ้น” เงื่อนไขดังกล่าวหมายความว่า การรับโอนข้าราชการซึ่งไม่ได้รับ
ราชการในสังกัดกรมอาชีวศึกษามาก่อน และการย้าย หมายถึงข้าราชการสังกัดกรมอาชีวศึกษาอยู่
ก่อนแต่สมัครเข้าสอบบรรจุแข่งขันได้จะไม่ได้รับสิทธิตามที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขดังกล่าวด้วย ซึ่ง
ประกาศ อ.ก.ค.กรมอาชีวศึกษาดังกล่าวออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย พระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการครู พ.ศ.๒๕๒๓ มาตรา ๔๗ วรรคสอง บัญญัติว่า “กรณีใดจะเลื่อนและแต่งตั้ง
จากผู้สอบแข่งขันได้ ผู้สอบคัดเลือกได้หรือผู้ได้รับคัดเลือก ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ค.
กำหนด” และ ก.ค.ได้มอบหมายการสอบบรรจุแข่งขันเพื่อบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู
ให้ อ.ก.ค.กรมอาชีวศึกษาเป็นผู้ดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๔ อนึ่ง นายคงฤทธิ์ รัต

นพลแสนย์ และนายไตรภพ เทียบพิมพ์ ได้รับทราบเงื่อนไขดังกล่าวในเรื่องสิทธิการขอรับเงินค่าเช่าบ้านจากทางราชการดีแล้ว เพราะภายหลังจากที่กรมอาชีวศึกษาได้มีคำสั่งรับโอนให้บุคคลทั้งสองมารับราชการที่กรมอาชีวศึกษา ก็ไม่ปรากฏว่าบุคคลทั้งสองได้ขอใช้สิทธิรับเงินค่าเช่าบ้านจากทางราชการแต่อย่างใด ต่อมาบุคคลทั้งสองได้มีบันทึกฉบับลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๓๕ ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น ขอใช้สิทธิรับเงินค่าเช่าบ้านจากทางราชการย้อนหลังไปถึงวันที่นับแต่มีสิทธิขอรับเงินค่าเช่าบ้านตามกฎหมาย โดยอ้างหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/ร.๑๓๔๖ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๔ ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยเรื่องราวร้องทุกข์ได้มีคำวินิจฉัยกรณีนายณรินทร์ นักพื่อน ซึ่งเดิมรับราชการอยู่ในสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา และกรมอาชีวศึกษาได้รับโอนมาโดยผลการสอบบรรจุแข่งขันให้มารับราชการที่วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา และได้มีหนังสือร้องทุกข์ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอรับเงินค่าเช่าบ้านจากทางราชการ ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยเรื่องราวร้องทุกข์ได้มีคำวินิจฉัยให้กรมอาชีวศึกษาจ่ายเงินค่าเช่าบ้านให้แก่นายณรินทร์ นักพื่อน ผู้ร้องทุกข์^๑

เนื่องจากปัจจุบันมีข้าราชการซึ่งได้รับราชการอยู่ในสังกัดกรมอาชีวศึกษาจำนวนมากที่กรมอาชีวศึกษาได้รับโอนมาโดยผลของการสอบบรรจุแข่งขัน การที่ข้าราชการดังกล่าวขอรับเงินค่าเช่าบ้านจากทางราชการย้อนหลังในภายหลัง เป็นเหตุให้กรมอาชีวศึกษาต้องรับภาระเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านให้แก่ข้าราชการดังกล่าวเป็นเงินจำนวนมาก ในการนี้ กรมอาชีวศึกษาจึงมีความประสงค์จะขอหารือในปัญหาข้อกฎหมายดังต่อไปนี้

๑. คำวินิจฉัยเรื่องราวร้องทุกข์ของคณะกรรมการวินิจฉัยเรื่องราวร้องทุกข์สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าว มีผลผูกพันเฉพาะผู้ร้องทุกข์กับหน่วยงานผู้รับผิดชอบทำนองเดียวกับคำพิพากษาของศาลซึ่งบุคคลภายนอกไม่อาจนำมากล่าวอ้างเพื่อใช้บังคับกับกรมอาชีวศึกษาได้อีก เป็นการถูกต้องหรือไม่

๒. การที่ อ.ก.ค.กรมอาชีวศึกษาได้มีประกาศรับสมัครสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู โดยกำหนดเงื่อนไขการบรรจุแต่งตั้งในเรื่องการจำกัดสิทธิของผู้สอบแข่งขันได้ เช่น กรณีข้อ ๑๐.๒ การบรรจุและแต่งตั้งผู้สอบแข่งขันได้ที่เป็นข้าราชการ (ไม่ได้สังกัดกรมอาชีวศึกษา) อยู่ก่อนการสมัคร จะบรรจุให้ได้รับเงินเดือนตามวุฒิที่นำมาสมัครสอบเท่านั้น และข้อ ๑๐.๓ การรับโอนและการย้ายข้าราชการครูโดยผลการสอบแข่งขัน จะไม่จ่ายค่าพาหนะ ค่าเช่าที่พัก ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเช่าบ้านให้แก่ประการใดทั้งสิ้น เงื่อนไขดังกล่าวจะถือว่าเป็นการขัดต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องอันจะเป็นผลให้ไม่อาจใช้บังคับกับผู้สอบแข่งขันได้ซึ่งทางราชการมีคำสั่งรับโอนและแต่งตั้งหรือไม่

^๑คำวินิจฉัยของ ครท. ที่ ๖๓/๒๕๓๔ “การกำหนดสิทธิหรือการยกเว้นการเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการแตกต่างไปจากที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวกำหนดไว้ต้องกระทำโดยบทบัญญัติของกฎหมายที่มีระดับเดียวกันหรือระดับสูงกว่า การประกาศรับสมัครสอบแข่งขันโดยกำหนดเงื่อนไขว่าการรับโอนข้าราชการโดยผลของการสอบแข่งขันจะไม่จ่ายค่าเช่าบ้านให้ นั้นเป็นการขัดกับหลักการตามที่กำหนดในมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ จึงไม่มีผลใช้บังคับ”

๓. หลักเกณฑ์และวิธีการรับโอนข้าราชการครูให้ถือปฏิบัติตามหนังสือสำนักงาน ก.พ.ที่ สร ๑๐๐๖/ว ๑๙ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๑๘ ซึ่งในข้อ ๕ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า “การโอนผู้สอบแข่งขันได้ตามข้อ ๑ ให้ส่วนราชการที่จะรับโอนมีหนังสือส่งคำสั่งรับโอนให้กระทรวง ทบวง กรมเจ้าสังกัดเดิมของผู้จะโอนทราบ และให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๔๔ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ของส่วนราชการเจ้าสังกัดเดิมของผู้ที่จะโอน ออกคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งและหน้าที่ในวันเดียวกัน” ดังนั้น กรณีการรับโอนข้าราชการในการสอบบรรจุแข่งขันมีหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติ คือ ส่วนราชการที่จะรับโอนมีคำสั่งรับโอนและแต่งตั้งให้ผู้สอบแข่งขันได้ดำรงตำแหน่งตามที่สอบได้ก่อน แล้วส่วนราชการที่รับโอนจะส่งคำสั่งให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดเดิมออกคำสั่งให้ผู้สอบแข่งขันได้พ้นจากตำแหน่งและหน้าที่ย้อนหลังไปถึงวันที่ส่วนราชการที่รับโอนมีคำสั่งให้รับโอน ดังนั้น กรณีที่ส่วนราชการที่รับโอนมีคำสั่งรับโอนและแต่งตั้งผู้สอบแข่งขันให้ดำรงตำแหน่งใดแล้ว หากส่วนราชการเจ้าสังกัดเดิมไม่ยินยอมในการให้โอนก็อาจไม่พิจารณาให้โอนได้ และข้าราชการผู้สอบแข่งขันได้หากไม่ประสงค์จะมารับการแต่งตั้งในตำแหน่งที่สอบแข่งขันได้ ข้าราชการผู้นั้นก็ยังสามารถรับการแต่งตั้งได้ด้วย ซึ่งส่วนราชการที่รับโอนจะมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งรับโอน การที่ข้าราชการผู้สอบแข่งขันได้ไม่ไปรับราชการตามที่ส่วนราชการรับโอนบรรจุแต่งตั้ง ก็ไม่ถือว่าเป็นการผิดวินัยแต่อย่างใด เพราะหัวหน้าส่วนราชการที่รับโอนยังไม่มีอำนาจบังคับบัญชาหรือลงโทษทางวินัยข้าราชการผู้สอบแข่งขันได้ และแม้ได้มีคำสั่งรับโอนแล้วก็ตาม เพราะหัวหน้าส่วนราชการดังกล่าวยังไม่มีฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้สอบแข่งขันได้ กรมอาชีวศึกษาพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า กรณีดังกล่าวยังไม่ถือว่าส่วนราชการได้มีคำสั่งให้เดินทางไปปฏิบัติราชการประจำสำนักงานต่างท้องที่ตามความหมายของมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ข้าราชการที่โอนโดยผลของการสอบแข่งขันจึงไม่มีสิทธิขอรับเงินค่าเช่าบ้านตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ดังนี้ กรมอาชีวศึกษาจึงขอหารือว่า “ข้าราชการที่สอบแข่งขันบรรจุเข้ารับราชการในสังกัดกรมอาชีวศึกษา และกรมอาชีวศึกษาได้มีคำสั่งรับโอน จะถือว่าเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าเช่าบ้านจากทางราชการตามความหมายของมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ หรือไม่”

๔. เจตนารมณ์ในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ซึ่งให้ข้าราชการมีสิทธิขอรับเงินค่าเช่าบ้านจากทางราชการ เพื่อจะช่วยเหลือข้าราชการที่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัยอันเนื่องมาจากทางราชการเป็นเหตุ สำหรับข้าราชการที่รับราชการอยู่ในกรมหรือกระทรวงอื่นซึ่งได้มาสมัครสอบแข่งขันโดยได้ทราบเงื่อนไขในการบรรจุแต่งตั้งของกรมอาชีวศึกษาแล้วว่าจะไม่พิจารณาให้สิทธิในการขอเบิกเงินค่าพาหนะ ค่าเช่าที่พัก ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเช่าบ้านที่มีสิทธิอยู่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ข้าราชการผู้สอบแข่งขันดังกล่าวย่อมต้องพิจารณาถึงความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัยประกอบด้วยว่าหากสอบบรรจุแข่งขันจะไม่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัย จึงสมัครใจเข้ามาสอบบรรจุแข่งขัน แม้สอบบรรจุแข่งขันได้แล้ว หากทางราชการที่รับสมัครจะมีคำสั่งรับโอนและแต่งตั้งข้าราชการดังกล่าวเห็นว่าอาจเกิดความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัยก็ยังสามารถไม่รับการแต่งตั้งได้ การที่ข้าราชการสมัคร

ใจไม่ดำรงตำแหน่งที่แต่งตั้ง แม้จะเกิดความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัยในภายหลัง ก็คงไม่อาจกล่าวอ้างได้ว่าความเดือดร้อนดังกล่าวเนื่องจากทางราชการเป็นเหตุ ประกอบกับสิทธิการขอรับเงินค่าเช่าบ้านเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้มีสิทธิ การรับทราบเงื่อนไขของทางราชการว่าหากมีการรับโอนไปบรรจุแต่งตั้งแล้วจะทำให้เสียสิทธิในการขอรับเงินค่าเช่าบ้าน แต่ข้าราชการดังกล่าวยังยอมเข้ารับราชการในตำแหน่งที่สอบแข่งขันได้ ย่อมถือว่าเป็นการสละสิทธิขอรับเงินค่าเช่าบ้านจากทางราชการโดยปริยาย จึงไม่ควรขอใช้สิทธิรับเงินค่าเช่าบ้านจากทางราชการได้อีก เป็นการถูกต้องหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมอาชีวศึกษา) และผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) แล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่ ๑ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ในกรณีเรื่องร้องทุกข์ของนายณรินทร์ นักฟ้อน ซึ่งวินิจฉัยให้กรมอาชีวศึกษาจ่ายค่าเช่าบ้านให้แก่นายณรินทร์ นักฟ้อน หากผู้ร้องทุกข์เป็นผู้มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการนั้น มีผลผูกพันคู่กรณี คือเมื่อนายณรินทร์ นักฟ้อน เป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน กรมอาชีวศึกษาจึงต้องจ่ายค่าเช่าบ้านให้แก่นายณรินทร์ นักฟ้อน ซึ่งเป็นผู้ร้องทุกข์ในเรื่องดังกล่าว และในเรื่องของนายณรินทร์ นักฟ้อน นั้น คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มิได้สั่งเพิกถอนการกำหนดเงื่อนไขที่กำหนดมิให้ผู้สอบแข่งขันซึ่งโอนมารับราชการในกรมอาชีวศึกษาได้รับค่าเช่าบ้านด้วยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ในเรื่องนั้นจึงผูกพันเฉพาะคู่กรณีคือกรมอาชีวศึกษา และนายณรินทร์ นักฟ้อน อย่างไรก็ตามสำหรับกรณีที่มีปัญหานี้ แม้นายคงฤทธิ์ รัตนพลแสนย์ และนายไตรภพ เทียบพิมพ์ จะไม่สามารถอ้างคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ในกรณีนายณรินทร์ นักฟ้อน มาเป็นเหตุโดยตรงให้กรมอาชีวศึกษาจะต้องจ่ายค่าเช่าบ้านให้แก่ตนก็ตาม แต่โดยที่ได้มีการวินิจฉัยวางหลักกฎหมายเป็นเช่นนั้นแล้วกรมอาชีวศึกษาสมควรพิจารณาแนวทางของตนเองว่าจะถือปฏิบัติเช่นใดกับข้าราชการรายอื่นเพื่อให้การเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย เพราะโดยผลของมาตรา ๗^๒ แห่ง

^๒มาตรา ๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ ข้าราชการผู้ใดได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการเท่าที่ต้องจ่ายจริงตามที่สมควรแก่สภาพแห่งบ้าน แต่อย่างสูงไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ทั้งนี้ เว้นแต่ผู้นั้น

(๑) ทางราชการได้จัดที่พักอาศัยให้อยู่แล้ว

(๒) มีเคหสถานของตนเอง หรือของสามี หรือภริยาที่พออาศัยอยู่ร่วมกันได้ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่

(๓) ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรก หรือท้องที่ที่กลับเข้ารับราชการใหม่

(๔) เป็นข้าราชการวิสามัญ

ข้าราชการผู้ใดได้รับเงินเดือนไม่ตรงกับอัตราเงินเดือนในบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ให้ได้รับค่าเช่าบ้านตามส่วนของเงินเดือนโดยคำนวณตามวิธีการที่กระทรวงการคลัง

พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการนั้น ค่าเช่าบ้านเป็นสิทธิที่ข้าราชการพึงได้รับ ดังนั้น นายคงฤทธิ์ และนายไตรภพจึงมีสิทธิเรียกร้องให้กรมอาชีวศึกษาจ่ายค่าเช่าบ้านให้แก่ตนได้อยู่แล้ว ทำนองเดียวกับที่ปรากฏในคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์กรณีของนายนรินทร์ นักฟ้อน

ประเด็นที่ ๒ โดยที่ประกาศ อ.ก.ค. กรมอาชีวศึกษา เรื่อง รับสมัครสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ครั้งที่ ๑ ประจำปี ๒๕๒๕ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๒๕ ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ว่าจะไม่จ่ายค่าเช่าบ้านให้ข้าราชการที่โอนมานั้น อ้างหนังสือสำนักงาน ก.ค. ที่ ศธ ๑๕๐๒/ว.๑ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๒๕ และหนังสือสำนักงาน ก.ค. ที่ ศธ๑๐๕๒/๐๑๐๓๖ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๒๕ ซึ่งหนังสือทั้งสองฉบับนี้ออกโดยอาศัยมาตรา ๓๘^๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยหนังสือสำนักงาน ก.ค.ทั้งสองฉบับนี้ สาระสำคัญเป็นเรื่องการกำหนดหลักสูตรและวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการสอบแข่งขัน เกณฑ์การตัดสิน การขึ้นบัญชี และการยกเลิกบัญชีผู้สอบแข่งขันได้รวมทั้งการมอบหมายให้ อ.ก.ค.กรมต่าง ๆ อ.ก.ค.จังหวัด และหน่วยงานทางการศึกษาดำเนินการสอบแข่งขัน ดังนั้น ประกาศ อ.ก.ค.กรมอาชีวศึกษานี้จึงต้องอยู่ภายในขอบเขตของมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูฯ คือเป็นการกำหนดหลักสูตรและวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับการสอบแข่งขันและเกณฑ์การตัดสิน การขึ้นบัญชี และการยกเลิกบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ และการมอบอำนาจให้ดำเนินการสอบแข่งขันแต่หลักเกณฑ์ตามข้อ ๑๐.๓^๔ ของประกาศ อ.ก.ค.กรมอาชีวศึกษาดังกล่าว เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับการไม่จ่ายค่าพาหนะ ค่าเช่าที่พัก ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเช่าบ้าน มิใช่เกณฑ์ตามขอบเขตของมาตรา ๓๘ นอกจากนั้น โดยที่สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการมีข้อยกเว้นแต่เฉพาะที่กำหนดในมาตรา ๗ (๑) ถึง (๔) แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ การกำหนดข้อยกเว้นให้แตกต่างไปจากพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจึงต้องกระทำโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายเท่านั้น ดังนั้น การกำหนดเงื่อนไขตามข้อ ๑๐.๓ ของประกาศ อ.ก.ค.กรมอาชีวศึกษา ซึ่งไม่เป็นไปตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูฯ และขัดต่อมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ จึงไม่

กำหนด

“มาตรา ๓๘ ให้ ก.ค.เป็นผู้ดำเนินการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู

ในกรณีที่ ก.ค.พิจารณาเห็นสมควร จะมอบหมายให้ อ.ก.ค.กรมอ.ก.ค.จังหวัด หรือหน่วยงานทางการศึกษาเป็นผู้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งก็ได้

หลักสูตรและวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการสอบแข่งขัน เกณฑ์การตัดสินการขึ้นบัญชี และการยกเลิกบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ให้เป็นไปตามที่ ก.ค.กำหนด

“ข้อ ๑๐ การบรรจุและแต่งตั้ง

ฯลฯ

ฯลฯ

๑๐.๓ การรับโอน และการย้ายข้าราชการโดยผลการสอบแข่งขันได้จะไม่จ่ายค่าพาหนะ ค่าเช่าที่พัก ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเช่าบ้านให้แก่ประการใดทั้งสิ้น

ฯลฯ

ฯลฯ

อาจทำได้

ประเด็นที่ ๓ มาตรา ๗^๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการพ.ศ. ๒๕๒๗ บัญญัติว่าข้าราชการผู้ใดได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ เว้นแต่จะเข้าขอยกเว้นตาม (๑) ถึง (๔) แห่งมาตรา ๗ นั้นเอง สำหรับกรณีข้าราชการที่โอนไปรับราชการในหน่วยงานอื่นโดยผลของการสอบแข่งขันนั้น โดยที่ มาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวบัญญัติไว้แต่เพียงว่าข้าราชการผู้ใด “ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่” โดยมีได้ระบุว่า “คำสั่ง” นั้นจะต้องเป็นของหน่วยงานที่รับโอนหรือหน่วยงานที่ให้โอนและเมื่อพิจารณาบทบัญญัติในตอนต้นของมาตรา ๗ ประกอบกับความที่ใช้ใน (๓) ของมาตรา ๗ นั้นแล้วจะเห็นว่า กฎหมายมิได้มุ่งเน้นในเรื่อง “คำสั่ง” แต่กลับมุ่งไปที่ “ท้องที่” ที่ให้เดินทางไปประจำเป็นสำคัญ ถ้าข้าราชการได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำในท้องที่ใหม่ซึ่งมิใช่ท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกแล้ว ข้าราชการผู้นั้นมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน ดังนั้น ในกรณีข้าราชการโอนมารับราชการในอีกกรมหนึ่งโดยผลของการสอบแข่งขัน เมื่อส่วนราชการที่รับโอนออกคำสั่งให้ปฏิบัติงานในอีกท้องที่หนึ่งซึ่งมิใช่ท้องที่ที่ผู้นั้นเริ่มเข้ารับราชการครั้งแรก จึงต้องถือว่าเป็นการได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ตามนัยมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวข้าราชการผู้นั้นย่อมมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน

ประเด็นที่ ๔ โดยที่ค่าเช่าบ้านเป็นสิทธิที่ข้าราชการพึงได้รับตามบทบัญญัติของกฎหมาย การจำกัดมิให้ข้าราชการได้รับค่าเช่าบ้านจึงต้องกระทำโดยกฎหมาย และได้ให้ความเห็นไว้ในประเด็นที่ ๒ แล้วว่า เงื่อนไขตามข้อ ๑๐.๓^๖ ของประกาศ อ.ก.ค.กรมอาชีวศึกษานั้นขัดต่อมาตรา ๓๔^๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูฯ และขัดต่อมาตรา ๗^๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ จึงไม่มีผลบังคับตามกฎหมาย การที่ข้าราชการยอมเข้ารับราชการในตำแหน่งที่สอบแข่งขันได้ จึงถือไม่ได้ว่ายอมรับเงื่อนไขและสละสิทธิการรับเงินค่าเช่าบ้านโดยปริยาย ดังนั้น นายคงฤทธิฯ และนายไตรภพฯ จึงยังคงมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการอยู่

(ลงชื่อ) อักษราทร จุฬารัตน

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒), ข้างต้น

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๔), ข้างต้น

^๗ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๓), ข้างต้น

^๘ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒), ข้างต้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ธันวาคม ๒๕๓๖